

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیستین

شماره: ۲۶۵، زلف ۹۷

تاریخ: ۱۳۹۷/۸/۱۳

پست:

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسات هزار و صد و بیست و سوم الی هزار و صد و بیست و هفتم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخه های ۲۹ و ۲۸، ۲۳، ۲۲، ۱۳۹۷/۰۷/۲۱ مشتمل بر بررسی یک لایحه ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور: لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم.

ماده هفده: به دولت جمهوری اسلامی ایران ...

بزرگوار: ۱- باید احراز گردد که شرایط و تحفظهای هفتگانه ذکر شده در ماده واحده لایحه، مفید و مؤثر و نافذ می باشد و با توجه به این که احراز نشده است که این شروط و تحفظها پذیرفتنی و مؤثر بوده باشد و بیم آن می رود که استقلال و امنیت کشور جمهوری اسلامی ایران در معرض خطر قرار گیرد فلذا لایحه الحاق، خلاف شرع می باشد. (اتفاق آراء)

بلکه نظر اکثر اعضاء این بود که بعید نیست بتوان احراز نمود که شرایط و تحفظهای هفتگانه ذکر شده در ماده واحده مؤثر و نافذ نمی باشد زیرا بر اساس ماده ۱۹ «کنوانسیون بین المللی حقوق معاهدات ۱۹۶۹» حق شرط و حق تحفظ در صورتی امکان پذیر بوده و پذیرفته می شود که اولاً: آن کنوانسیون حق شرط را منع ننموده باشد و ثانیاً: فقط در موارد خاصی که کنوانسیون اجازه داده باشد شرط می تواند انجام گیرد و ثالثاً: شرط یا تحفظ، مخالف هدف و منظور آن کنوانسیون نباشد و حال آن که کنوانسیون حق شرط را نسبت به مواد ۲ و ۶ و ۱۴ خود منع نموده است.

همچنین هدف اصلی کنوانسیون مبارزه با اعمال تروریستی می باشد - که البته تروریسم بر اساس تعریف مطلوب آمریکا و اروپا از تروریسم تفسیر می گردد - و به همین دلیل آمریکا و اروپا با حق شرط و اعلامیه های تفسیری صادر شده توسط بعضی از دولت های اسلامی در مورد تروریسم که صدور آن در راستای این مطلب بوده است که «مبارزات جنبش های آزادی بخش به عنوان اعمال تروریستی شناخته نشوند» صریحاً مخالفت نموده و این شروط و تفاسیر را «مغایر با هدف کنوانسیون» دانسته اند. و علی هذا شروط ذکر شده توسط ایران از جمله شرط دوم مذکور در ماده واحده، پذیرفتنی نیست و با هدف این کنوانسیون مغایرت دارد.

حاصل این که جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مزبور ملحق می گردد و شروط ذکر شده مانع الحاق ایران نگردیده و فقط شروط لغو می گردد و ایران بعد از الحاق و عدم قبول شرایط خود، مجبور می گردد که تعریف ایشان از تروریسم را پذیرفته و طبق مقررات ایشان عمل نماید.

۲- پذیرفتن کنوانسیون مذکور را که مشتمل بر یک پیوست بوده و در آن پیوست پیمان هایی پذیرفته شده است که بعضی از آنها مصوب زمان طاغوت بوده و به تأیید شورای محترم نگهبان نرسیده است دارای ایراد می باشد.

زیرا عدم ایراد در پذیرش کنوانسیون همراه با پیوست آن مبتنی بر آن است که در پیمان های ذکر شده و پذیرفته شده در پیوست، مطالب خلاف شرع نباشد و حال آن که بعضی از این پیمان های پذیرفته شده، مصوب زمان طاغوت بوده و بعضی از این پیمان ها هر چند بعد از انقلاب و توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است الا این که در موعد قانونی به تأیید شورای محترم نگهبان نرسیده است مانند قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی علیه گروگان گیری مصوب ۱۳۸۵/۳/۳ فلذا نمی توان آن ها را تأیید نمود و در نتیجه الحاق دارای ایراد می باشد.

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقتی شورای نگهبان

بیتان

شماره: ۲۶۵، رف: ۹۷

تاریخ: ۱۰/۸/۱۳۹۷

پوست:

ماده واحده، بند ۵: مفاد کنوانسیون در موارد تعارض با قانون اساسی ...

بررسی: ظاهر عدم لازم‌الرعایه بودن مفاد کنوانسیون در موارد تعارض با قانون اساسی آن است که در صورت تعارض با قانون اساسی، مجرد عدم لازم‌الرعایه بودن می‌باشد و این مطلب منافات با آن ندارد که دولت بتواند در موارد تعارض، خلاف قانون اساسی عمل نماید و علی‌هذا این بند خلاف قانون اساسی می‌باشد. (۵ رای از ۸ رای)

ماده واحده، بند ۷، تبصره: دولت صرفاً پس از خارج شدن جمهوری اسلامی ایران از لیست سیاه گروه ...

بررسی: با توجه به این که لیست سیاه در کنوانسیون وجود ندارد و جمهوری اسلامی ایران از لیست «کشورهای تحت اقدامات متقابل» نیز فعلاً تعلیق شده است لازم است که تصریح شود که دولت پس از خارج شدن جمهوری اسلامی ایران از «بیانیه عمومی» گروه ویژه اقدام مالی می‌تواند الحاق سند را نزد آیین اسناد تودیع نماید و گرنه مفاد بیانیه عمومی در برخی موارد خلاف شرع است.

ماده ۲، بند ۱، بخش «الف»: فعلی که در حیطة شمول و به گونه‌ای که در یکی از پیمان‌های مندرج در پیوست ...

بررسی: ایراد سوم مذکور در اصل ماده واحده در این بخش نیز جاری است.

ماده ۲، بند ۱، بخش «ب»: هر فعل دیگری که به قصد کشتن یا وارد آوردن جزاحات شدید ...

بررسی: اطلاق جرم دانستن فعلی که «موجب وادار ساختن دولت یا سازمان بین‌المللی به انجام فعل یا ترک هر گونه فعلی باشد» از جهت شمول نسبت به افعال مشروعی که گروه‌های مقاومت اسلامی علیه دولت‌های استعمارگر انجام داده و موجب عقب‌نشینی آن‌ها می‌گردد خلاف شرع می‌باشد. مگر این که احراز شود که بند دوم از شروط ذکر شده در ماده واحده لایحه مؤثر بوده و پذیرفته می‌شود.

ماده ۲، بند ۳: در مورد فعلی که به موجب مفاد بند «۱» جرم محسوب ...

بررسی: مبنیاً بر ایرادات مذکور در بند ۱ ماده ۲، این بند نیز دارای ایراد است.

همچنین این ایراد در بندهای ۴ و ۵ ماده ۲ و در ماده ۴ و ۵ و ۷ نیز جاری است.

ماده ۶: هر کشور عضو در صورت لزوم اقداماتی را از جمله در صورت اقتضاء ...

بررسی: ماده مورد بحث - قطع نظر از نافذ بودن و یا نبودن تحفظ و شرط ذکر شده در بند ۲ ماده واحده - خلاف شرع می‌باشد.
(اتفاق آراء)

توضیح این که عموم قابل توجیه نبودن اعمال کیفری در حیطة شمول این کنوانسیون از جهت شمول نسبت به ملاحظات مذهبی خلاف شرع می‌باشد زیرا ممکن است بعضی از اعمالی که بر اساس کنوانسیون جرم بوده و دارای کیفر می‌باشد بر اساس ملاحظات مذهبی جرم نبوده و قابل توجیه بوده و به خاطر ملاحظات مذهبی دارای کیفر نباشد.

البته نظر اکثر اعضاء این بود که در فرض نافذ بودن حق تحفظ و عدم پذیرش مفاد ماده ۶ بر اساس بند ۲ ماده واحده، ایراد رفع می‌گردد الا این که نافذ بودن شرط و وجود حق تحفظ قابل احراز نبوده بلکه بعید نیست که عدم آن احراز شود.

جمهوری اسلامی ایران
مجمع شورتی قضتی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۲۶۵ / ف ۹۷
تاریخ: ۱۳۹۷ / ۸ / ۱
پرست:

همچنین نظر یکی از اعضاء این بود که بر اساس ماده ۱۹ «کنوانسیون بین المللی حقوق معاهدات ۱۹۶۹» از مواردی که حق شرط مفید نیست آن است که آن کنوانسیون حق شرط را منع کرده باشد و مفاد ماده ۶ منع نمودن شرط گذاری در مورد ملاحظات مذهبی و منع توجیه اعمال کیفری به خاطر ملاحظات مذهبی می باشد و علی هذا مفاد ماده ۶ نوعی تعارض و تنافی با بند دوم از شرایط ذکر شده در ماده واحده دارد و به خاطر آن مجلس به صدد توجیه و توضیح آن بر آمده است.

ماده ۷، بند ۴: هر کشور عضو همچنین اقدامات لازم ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که قبول نمودن این مطلب که متهم را می توان به کشورهای عضو تحویل داده تا خود محاکمه نمایند و یا این که ایشان حق دارند که متهم را تحویل نداده و خود حق رسیدگی و محاکمه وی را دارند خلاف شرع بوده و موجب تأیید قضاء ایشان می گردد.

ماده ۷، بند ۶: این کنوانسیون بدون خدشه به عرف حقوق ...

بررسی: مفاد این بند آن است که در صورت خدشه وارد شدن به عرف حقوق بین الملل عمومی - مانند لازم دانستن و اجبار نمودن حجاب و اجراء نمودن اعدام های مشروع - این بند مانع صلاحیت کیفری احراز شده توسط کشور جمهوری اسلامی ایران طبق قانون داخلی خود می شود و لذا خلاف شرع می باشد.

توضیح این که تا پایان ماده ۷ بررسی شد.

مجمع شورتی قضتی شورای نگهبان